

Balanç d'una experiència de comunicació científica: Història i usos de les plantes

J. Simon, C. Benedí, M. Bosch & C. Blanché

1a Trobada de Grups d'Innovació Docent de la Universitat de Barcelona.

En el marc de les activitats d'innovació docent del GIBAF (Grup d'Innovació Docent en Botànica Aplicada a les Ciències Farmacèutiques), presentem l'experiència de treball de curs de l'assignatura Història i Usos de les Plantes (3 crèdits T = 30 hores), que s'imparteix com a assignatura de lliure elecció des del curs 1999-2000 a la Facultat de Farmàcia de la Universitat de Barcelona.

Els treballs presentats pels estudiants han de seguir el format establert per una revista científica pròpia (*Naturalia*) que, durant el curs 2004-2005, ha arribat al seu volum núm. 11 en una iniciativa compartida per l'assignatura Plantes d'Ús Alimentari, de l'Ensenyament de Ciència i Tecnologia dels Aliments també de la Facultat de Farmàcia

Es tracta de simular una situació de comunicació científica a través de la publicació d'una revista (*Naturalia*) que editarà els articles dels estudiants, realitzats en grup, que posteriorment hauran de presentar en un format de jornades o seminaris científics.

Objectius de l'experiència

- Transversalitat de coneixements tot cercant la connexió disciplinària entre Ciències Experimentals (Botànica) i Humanitats (Història), per tal potenciar un cert grau de formació humanística en futurs professionals sanitaris.
- Potenciació de l'autoaprenentatge de l'alumne afavorint, la flexibilitat, quant al temps dedicat, l'esforç i els recursos que cada alumne pot destinar a la seva formació.
- Foment de les habilitats transversals amb la utilització de les eines informàtiques comunicatives (bàsicament PowerPoint) i de les fonts de documentació científica i de recursos electrònics de la nostra biblioteca per a recerca d'informació adient.
- Potenciar el treball en equip per augmentar el rendiment i afavorir el necessari repartiment i especialització en les tasques individuals. Assumir a nivell de grup la responsabilitat compartida amb tot el que representa pensar i prendre les pròpies decisions i revisant les accions exercides.

- Millorar la comprensió lectora a partir de la lectura crítica d'articles científics, tot seguint els seus raonaments i amb capacitat per a valorar les dades i les explicacions aportades.
- Promoure l'ús d'un idioma estranger (preferentment l'anglès) a partir de la bibliografia recomanada, per tal de interpretar suficientment la literatura científica.
- Habilitat per escriure correctament un text científic (en anglès –resum- i català) construint textos comprensibles i organitzats d'acord amb les normes de publicació donades i tot fent ús de les característiques bàsiques del registre científic com la rigorositat dels termes emprats, construccions de sintaxi senzilla, recursos estilístics, cites bibliogràfiques, etc.
- Adquirir i consolidar l'ús correcte de la terminologia científica, particularment de la botànica.
- Capacitar de defensar el treball en exposició oral pública tot argumentant amb criteris racionals i fent ús de la imatge a través de les noves tecnologies comunicatives.

Dia	Activitat
1	Presentació de l'activitat: <ul style="list-style-type: none"> • Distribució de pautes metodològiques i de la normativa de publicació a <i>Naturalia</i>. • Establiment de terminis ("primera circular")
4	Comunicació de l'elecció del tema de treball (orientada pel professorat presencialment o via e-mail) i confirmació dels equips de treball (2-3 estudiants)
5-24	Cerca d'informació i avaluació dels materials obtinguts. Redacció del treball (extensió màxima: 10 pàgines). Consulta i assessorament amb el professorat. Preparació del material gràfic per a les presentacions.
25	Lliurament dels treballs escrits. Valoració dels treballs (contingut i format). Edició del volum.
26	Publicació de <i>Naturalia</i> i del calendari de presentacions ("segona circular").
27-29	Presentacions orals dels estudiants (temps limitat a 10 minuts) amb suport Power-Point (disponibles per a tot el grup via dossiers electrònics). <ul style="list-style-type: none"> • Exposició i defensa del treball • Preguntes dels companys • Debat amb una mesa de 3 professors
30	Examen formal alternatiu per a estudiants sense compliment d'assistència (mínim 90 % de les sessions presencials).

Valoració

- El fet que el nombre d'alumnes matriculats hagi augmentat progressivament, atès que es tracta d'una assignatura de lliure elecció (amb taxes de matriculació decreixent en els darrers 5 cursos acadèmics), confirma l'**interès** i la satisfacció dels estudiants per la transversalitat dels coneixements (botànics, històrics i antropològics) relatius als usos de les plantes.
 - Ha estat positiu obrir l'experiència a altres ensenyaments, fonamentalment a Biologia, ja que ha permès un **intercanvi** de visions sobre el món de les plantes i els seus usos entre els estudiants dels diferents ensenyaments.
 - La publicació del conjunt dels treballs dels estudiants en la revista *Naturalia*, que es dirigeix a tot l'alumnat i a la Biblioteca, és molt **gratificant** pels estudiants, que d'altra banda han vist com les presentacions s'han inclòs en el dossier electrònic de l'assignatura.
 - Hem comprovat que la gran majoria dels estudiants cada vegada tenen més **habilitats** en l'ús dels recursos electrònics cara a la preparació de les exposicions orals.
 - Els estudiants valoren molt positivament el fet de ser ells mateixos els **transmissors de coneixements** amb la comunicació oral de la seva aportació a la resta d'alumnat i també al professorat.
 - Els estudiants han constatat que per ser efectiva la seva comunicació en un temps limitat (10 min) han d'estudiar molt bé quins recursos i quina **estratègia comunicativa** utilitzen en la presentació.
 - Els estudiants comproven la dificultat d'**extractar** l'excés d'informació, especialment d'Internet, per tal d'utilitzar críticament les fonts d'informació i assumir la responsabilitat, fins a cert punt, dels coneixements que difondran als seus companys.
 - En la **redacció en format d'article científic**, els estudiants s'adonen de la importància de la referència bibliogràfica de les fonts documentals. D'aquesta manera, l'aportació original d'alguns estudiants, que han fet feina de camp, ha quedat ben palesa.
 - El professorat de l'assignatura disposa d'una **dobla eina d'avaluació**, la redacció del treball (adequació formal i continguts) i de la presentació oral (ordre expositiu, recursos usats i síntesi dels coneixements).
-